

Anbefaling nr 10.

Håndtering av visse typer interessekonflikter

Fastsatt av styret i Verdipapirforetakenes Forbund 8. april 2014.

1. Innledning

I banker¹ som yter investeringstjenester vil det blant annet kunne oppstå interessekonflikter mellom kredittavdelinger innen corporate-segmentet og investeringstjenestevirksomheten, og da særlig virksomheten som utføres innen Investment Banking² (IB). Dette vil særlig kunne være tilfelle ved ytelse av investeringstjenester overfor lånekunder, hvor banken vil kunne komme i den situasjon at den må ivareta bankens og kundens motstridende interesser, eller motstridende interesser kunder imellom. Det vil videre kunne oppstå interessekonflikter i de tilfeller hvor IB bistår markedsaktører som har kjøps-, salgs- eller fusjonsinteresser i kunder av banken. Den tiltagende markedstrenden hvor bedrifters fremmedkapitalfinansiering i økende grad gjøres i form av omsettbare obligasjonslån på bekostning av tradisjonelle banklån, tilsier generelt en skjerpet oppmerksomhet på bankenes håndtering av interessekonflikter.

Formålet med denne anbefalingen er å:

- gi anvisninger på hvordan mulige interessekonflikter kan avdekkes og håndteres;
- bidra til at bankene organiserer investeringstjenestevirksomheten og etablerer rutiner på en måte som reduserer potensielle interessekonflikter;
- gi eksempler på mulige interessekonflikter som vil kunne oppstå mellom bankers kredittgivning og ytelse av investeringstjenester, og da særlig med henblikk på virksomheten i IB, se vedlegg 1.

Dette vil bidra til å styrke tilliten til bankens samlede virksomhet blant deres kunder og til finansmarkedet generelt.

Det anbefales at mulige interessekonflikter avdekkes og håndteres før banken rettslig eller på andre måter forplikter seg overfor den aktuelle oppdragsgiver. Banken bør normalt ikke signere mandatavtaler eller oversende utkast til slike avtaler, akseptere og delta i ”beauty parades” eller ”request for proposal” (RFP) eller motta sensitiv informasjon fra potensielle oppdragsgivere, før forholdet til interessekonflikter er avklart. Banken må likevel kunne motta informasjon om et potensielt oppdrag som er nødvendig for å avklare eventuelle interessekonflikter, under forutsetning av at den potensielle oppdragsgiveren informeres om at et eventuelt oppdrag vil være avhengig av intern klarering.

De generelle forhold knyttet til håndtering av innsideinformasjon faller utenfor anbefalingen, da dette er særskilt regulert i lov- og forskrift, samt i bankenes interne rutiner. Det understrekes likevel at ethvert tiltak for å håndtere interessekonflikter i henhold til denne anbefaling forutsetter at regelverket knyttet til markedsmissbruk til enhver tid overholdes.

Anbefalingen vil også, så langt den passer, få anvendelse på verdipapirforetak som ikke er en del av en bank.

¹ I det følgende benyttes ”bank” om banker som yter investeringstjenester.

² Den delen av virksomheten som forestår rådgivning og tilrettelegging i tilknytning til foretakenes kapitalbase; både egenkapital og fremmedkapital, samt rådgivning i forbindelse med M&A.

Verdipapirforetakenes Forbunds standard nr. 3 om ”*Forholdet mellom corporateavdeling og analyseavdeling. Håndtering av interessekonflikter og innholds krav i anbefalinger, herunder analyser*”, gjelder i tillegg til denne anbefalingen.

2. Rettslig utgangspunkt

2.1 Reguleringen av interessekonflikter

Det følger av verdipapirhandelloven (vphl.) §§ 9-11 først ledd nr. 2 og 10-10 første ledd at verdipapirforetak, herunder banker som yter investeringstjenester, skal være oppbygd og organisert på en slik måte at risikoen for interessekonflikter mellom foretaket og dets kunder eller foretakets kunder seg imellom begrenses til et minimum, og at foretaket skal treffe alle rimelige forholdsregler med hensyn til å identifisere slike interessekonflikter.

Etter verdipapirforskriften (vpf.) § 9-23 skal verdipapirforetak vurdere om foretaket vil kunne oppnå økonomisk gevinst på bekostning av kunden, om foretaket har en annen interesse enn kunden når det gjelder resultatet av ytelsen av investeringstjenesten eller gjennomføringen av transaksjonen, om foretaket har økonomiske interesser eller andre grunner til å prioritere en eller flere andre kunders interesser foran kundens interesser, og om foretaket driver samme type virksomhet som kunden.

Videre skal verdipapirforetak etter vpf. § 9-24 ha skriftlige retningslinjer for interessekonflikter, som minimum omfatter identifisering av mulige interessekonflikter og beskrivelse av rutiner/tiltak for å håndtere disse. Retningslinjene skal være tilpasset foretakets størrelse og organisering, samt virksomhetens art, omfang og kompleksitet.

2.2 Forholdet til taushetsplikten

Utgangspunktet er at interessekonflikter må håndteres innenfor de gjeldende reglene om taushetsplikt for utveksling av kundeopplysninger i et konsern, samt i tråd med reglene om informasjonssperrer (chinese walls).

Det følger av vphl. § 10-9 at ansatte, tillitsmenn og personer med bestemmende innflytelse i verdipapirforetak har taushetsplikt om det de under sin virksomhet får kjennskap til om andres forhold, med mindre annet er bestemt i lov eller forskrifter gitt med hjemmel i lov. Tilsvarende gjelder for enhver som utfører arbeid for verdipapirforetaket, selv om vedkommende ikke er ansatt i foretaket.

I henhold til forretningsbankloven § 18 har tillits- og tjenestemenn og revisorer i en forretningsbank taushetsplikt ”*om det som de i stillings medfør får kjennskap til om bankens eller bankkundes eller annen banks eller dens bankkundes forhold hvis de ikke etter denne eller annen lov har plikt til å gi opplysninger*”.

Taushetsplikten etter disse bestemmelsene gjelder overfor enhver utenfor banken, men ikke innad i banken, jf. Ot.prp. 15 (1996-97) s. 61 og 88 for verdipapirhandellovens vedkommende. Dette medfører likevel ikke at informasjon fritt kan utveksles mellom bankens ulike avdelinger. For å sikre nødvendig uavhengighet mellom bankens ulike avdelinger skal bankene i henhold til vpf. § 9-24 tredje ledd, litra (a), ha rutiner for forsvarlig utveksling av informasjon mellom ulike deler av virksomheten, samt rutiner og systemer for håndtering av informasjon som sikrer nødvendig sikkerhet og konfidensialitet, jf. vpf. § 9-7 annet ledd.

Dersom innføring og gjennomføring av rutiner for blant annet forsvarlig informasjonsutveksling ikke sikrer en tilstrekkelig grad av uavhengighet, skal bankene iverksette ytterligere eller alternative tiltak som er nødvendige og hensiktsmessige for å oppnå slik uavhengighet, jf. vpf. 9-24 fjerde ledd.

I de tilfeller det er tale om innsideinformasjon, skal de personer i en bank som besitter slik informasjon ikke gi denne til uvedkommende. De skal i sin behandling av innsideinformasjonen utvise tilbørlig aktsomhet, slik at informasjonen ikke kommer i uvedkommendes besittelse eller misbrukes. Ettersom banker regelmessig er i besittelse av innsideinformasjon, skal bankene ha rutiner for sikker behandling av slik informasjon, jf. vphl. § 3-4. Ved utveksling av innsideinformasjon må banken videre påse at mottakere av slik informasjon på korrekt måte føres på liste i henhold til vphl. § 3-5 første ledd, og det må videre dokumenteres at mottakerne er gjort kjent med de plikter og ansvar dette innebærer, samt straffeansvaret som er forbundet med misbruk eller uberettiget distribusjon av informasjonen, jf. vphl. § 3-5 tredje ledd.

Hvem i banken som vil være å anse som uvedkommende i relasjon til den informasjonen som besittes av bankens kredittavdelinger og IB vil være avhengig av bankens samlede behov for å utveksle informasjon mellom ulike avdelinger for å oppfylle regulatoriske forpliktelser, herunder i forhold til kapitaldekningsregelverket og verdipapirhandellovgivningen.

Ved for eksempel salg av produkter hvor banker tar kredittrisiko på kunder, eksempelvis ved derivathandel og andre FX-forretninger, vil det ofte foreligge behov for tilgang til bankens interne rating av den aktuelle kunden for å sikre riktig prising av kredittrisiko, og derigjennom forsvarlig avkastning på bankens kapital. Slik informasjonsutveksling mellom bankens kredittavdeling og de aktuelle derivat- og FX-meglerne anses ikke å være brudd på taushetsplikten eller andre informasjonsbarrierer, såfremt formålet med informasjonsutvekslingen er å sikre riktig prising av kredittrisiko, og banken har etablert og overholder adekvate interne rutiner.

Utveksling av informasjon mellom to ulike avdelinger i samme bank vil være legitimt når formålet er å oppfylle lovens krav til å avdekke eventuelle interessekonflikter, samt at det gjøres i samsvar med adekvate rutiner (herunder rutiner for en ”Engagement Committee”, se punkt 3.2.1. under), og reglene for forsvarlig informasjonshåndtering.³

2.3 Stedlig virkeområde

Flere av de regler som gjelder organisering av virksomhet, herunder taushetsplikt og håndtering av interessekonflikter, er ikke gjort direkte anvendelige for banker og verdipapirforetak som yter investeringstjenester i Norge gjennom filial. Det vises i denne sammenheng til vphl. § 9-26. Imidlertid er disse reglene hjemlet i det felles europeiske regelverket, herunder Markets in Financial Instruments Directive (MiFID), som igjen vil være implementert i disse bankers og verdipapirforetaks hjemland (dersom disse er etablert innenfor EØS-området). Dette medfører at de generelle prinsippene som verdipapirhandelloven nedfeller må antas å gjelde for de filialer som er medlemmer av

³ I denne forbindelse vises til Banklovkommisjonens forslag til ny finansforetakslov § 15-5 om Utveksling av kundeinformasjon mellom konsernforetak, hvoretter “[e]t finansforetak kan utlevere opplysninger om kundeforhold til et annet finansforetak i samme finanskonsern når utleveringen er påkrevd av styrings-, kontroll- eller rapporteringskrav for virksomheten i finanskonsernet fastsatt i eller i medhold av lov, skal kunne fylles”

Verdipapirforetakenes Forbund, og det legges derfor til grunn at de prinsipper og retningslinjer som fremgår av denne anbefaling, med henvisning til norsk lov og forskrift, kan anvendes også for disse filialene.

3. Identifisering av interessekonflikter

3.1 Identifisering

Interessekonflikter bør søkes avdekket gjennom innledende undersøkelser så tidlig i prosessen som mulig, eksempelvis ved følgende:

- undersøkelser om potensiell kunde/transaksjon basert på offentlig tilgjengelig informasjon og kunnskap om kunden, eksempelvis fra tidligere prosjekter;
- avsjekk med potensiell oppdragsgiver om det foreligger interessekonflikter relatert til foretaket, tilknyttede personer eller eiere;
- konfliktsjekk innen IB, hvor konfliktsjekken foretas mot en eller flere ledere som har innsyn i øvrige aktiviteter som foregår innen IB avdelingen;
- konfliktsjekk med andre avdelinger i banken, f.eks. med kundeansvarlig, forutsatt at det er i samsvar med forsvarlig informasjonshåndtering. En slik konfliktsjekk vil særlig være naturlig hvis oppdraget er initiert av kundeansvarlig. Eksempler på typiske spørsmål til kundeansvarlig kan være om det foreligger brudd på covenants eller låneavtaler, om det er et krav fra banken at midlene skal benyttes til nedbetaling av gjeld til banken, om det er en konflikt mellom kunden og banken mv. I enkelte tilfeller vil det være nødvendig at flere av bankens avdelinger er involvert for å kunne utføre en forsvarlig avdekking av mulige interessekonflikter.

3.2 Håndtering av interessekonflikter

3.2.1 Informasjonsutveksling

Hvis det avdekkes interessekonflikter skal beslutningsansvarlig(e) for det relevante oppdrag påse at det gjøres avveininger for håndtering av slike, og sørge for at de vedtatte oppfølgingsaktiviteter blir dokumentert.

For å kunne avdekke eventuelle ytterligere interessekonflikter mellom de ulike virksomhetene i banken, må det kunne skje en utveksling av informasjon mellom disse virksomhetene med hensyn til kunder og oppdragenes art mv. Dette kan også innebære et behov for å utveksle sensitive opplysninger mellom de ulike berørte avdelinger; dvs. mellom relevante personer innen banken. Slik informasjonsutveksling kan foretas, gitt at dette skjer til vedkommende personer på en «need to know» basis, og i henhold til nærmere angitte rutiner.

Et anbefalt virkemiddel for å avdekke interessekonflikter i forhold til andre avdelinger i banken, samt beslutte hvordan man eventuelt skal håndtere slike, vil kunne være å etablere en komité der ledere av avdelinger også utenfor IB-avdelingen deltar, for eksempel benevnt

«Engagement Committee» (EC). Det er viktig at en slik komité og dens deltakere blir å anse som ”vedkommende” i forhold til å motta og håndtere den sensitive informasjonen, herunder også innsideinformasjon.

Utførte konfliktsjekker bør dokumenteres så langt mulig. Saksfremstilling, forslag og beslutning om håndtering av mulige identifiserte interessekonflikter skal derfor dokumenteres.

Dersom det går noe tid fra innledende avsjekk til oppdraget materialiserer seg, eksempelvis utsettelse(r) pga. markedsforholdene, bør det rutinemessig vurderes hvorvidt det er behov for fornyet kontroll av eventuelle interessekonflikter, og om det har skjedd endringer som vil kunne påvirke gjennomføring av oppdraget.

3.2.2 ECs organisering, oppgaver og saksbehandling

Deltakere i EC kan variere fra bank til bank (avhengig av intern organisering) og fra sak til sak. Deltakerne bør representere så vel bankens berørte kredittavdelinger, som personer fra de(n) aktuelle avdeling(ene) innen bankens IB-avdeling og Markets-avdeling(er), avhengig av hvilket oppdrag det er tale om og hvilke(n) kunde(er) som er berørt. Compliance bør ha møterett og holdes løpende orientert om møter i EC. For det enkelte tilfelle bør EC alltid bestå av personer som har myndighet til å ta beslutninger med hensyn til hvorvidt banken skal påta seg det aktuelle oppdraget, gitt at nødvendige tiltak for å begrense avdekkede interessekonflikter iverksettes, og at de har beslutningsmyndighet med hensyn til hvordan en eventuell interessekonflikt kan/skal løses.

Den enkelte bank bør etablere en intern rutine for hva som eventuelt skal presenteres for en EC. Alle forretningsmessige oppdrag knyttet til mulige transaksjoner som kan være kurssensitive i forhold til verdipapirmarkedet, for eksempel fordi det vil kunne omfatte håndtering av innsideinformasjon, jf. vphl. § 3-2, eller som vil kunne innebære en merkbar interessekonflikt, bør behandles av EC, før foretaket har forpliktet seg rettslig eller på annen måte, og normalt senest før et utkast til mandatavtale oversendes.

Forretningsmessige beslutninger om transaksjoner bør alltid forelegges en EC hva gjelder saker som innebærer håndtering av eller involverer (i) innsideinformasjon, (ii) en forpliktelse for IB eller Marketsavdelingen, eller (iii) dersom oppdraget kan medføre at banken påtar seg/øker eller avhender/reduserer en eierposisjon til et finansielt instrument eller annet formuesobjekt.

EC kan også benyttes i andre viktige saker, eller der et mulig oppdrag er så vidt komplekst at det er behov for en bredere drøftelse mellom fagavdelinger innenfor foretaket; i betydning av avdelinger som ellers vil være avgrenset av fysiske eller andre informasjonssperrer. Det er den kunde- eller prosjektansvarliges ansvar å presentere hvilke saker som bør forelegges EC. Dersom den kunde- eller prosjektansvarlige er i tvil bør vedkommendes leder, eventuelt Compliance, konsulteres.

EC bør således, så langt det er i samsvar med øvrige instruksjer i banken:

- vurdere den eller de aktuelle kunder;
- vurdere det enkelte oppdrag og de forpliktelser banken skal påta seg, herunder eventuelle omdømmemessige hensyn;

- vurdere eventuell godtgjørelse og eventuelle forretningsmessige risikoer knyttet til oppdraget;
- vurdere eventuelle markeds-, motparts- eller kredittrisikoer som kan følge av oppdraget, og beslutte om man kan anbefale at banken påtar seg slike risikoer (med bakgrunn i håndtering av interessekonflikt);
- påse at det ikke foreligger eller kan oppstå interessekonflikter, og dersom dette ikke er til å unngå, beslutte hvordan slike interessekonflikter bør behandles. Ved en slik vurdering bør Compliance konsulteres;
- sørge for at alle relevante selskaper/finansielle instrumenter registreres på bankens "watch-list" for løpende oppfølging av interessekonflikter, i det minste der transaksjonen innebærer at banken har eller kan komme i besittelse av kurssensitiv informasjon.

For det tilfelle at en transaksjon eller et oppdrag endrer karakter underveis slik at det vesentlig skiller seg fra det som ble forelagt EC, bør dette forelegges EC til fornyet vurdering, før banken forplikter seg overfor den aktuelle kunde med hensyn til det endrede prosjekt. Dette blant annet for å avdekke eventuelle nye interessekonflikter.

Prosjektansvarlig utarbeider og oversender et forslag til beslutning til den person som er utpekt som ansvarlig for å sammenkalle de relevante medlemmer av EC. Som vedlegg 2 til denne anbefaling følger et «Eksempel på beslutningsforslag».

Leder av banken, eller den han/hun oppnevner i sitt sted, kaller inn til møte og oversender kopi av beslutningsforslaget til komiteens deltakere. For det tilfelle at forslaget inneholder innsideinformasjon skal samtlige mottakere føres på bankens innsideliste ved utsendelse. Komiteens deltakere forutsettes da å være kjent med at de er oppført på slik liste. Dersom Compliance ikke er deltaker i EC, skal Compliance like fullt informeres om forslag som skal behandles av EC.

Deltakerne av EC skal vurdere de enkelte forslag med sikte på å avdekke og drøfte eventuelle interessekonflikter knyttet til sin egen avdeling (og eventuelt annet vedkommende måtte kjenne til). Er konflikten av vesentlig betydning bør vedkommende drøfte dette med den aktuelle prosjektleder og Compliance før møtet i EC.

Vurderingen skal dokumenteres. Compliance bør motta kopi av slik dokumentasjon for å kunne følge opp sine regulatoriske oppgaver. I de tilfeller saken er av uvanlig karakter, eller det er uenighet i EC, skal dokumentasjonen sendes til de personer som faktisk deltok i møtet. For øvrig sendes dokumentasjon kun til prosjektleder, som oppbevarer en kopi i prosjektmappen.

4. Eksempler på mulig håndtering av interessekonflikter

4.1 Samtykke fra kunden

Såfremt banken kan opplyse kunden om en mulig eller foreliggende interessekonflikt uten å komme i konflikt med taushetspliktsbestemmelsene, se pkt. 4.3 nedenfor, vil interessekonflikten kunne avhjelpes gjennom et uttrykkelig samtykke fra de involverte kundene, til å utføre oppdragene.

4.2 Separate deal-team

I de tilfeller banken påtar seg konkurrerende oppdrag, bør IB opprette separate deal-team⁴. Det bør etableres en klar og dokumenterbar atskillelse mellom de ulike teamene for eksempel i form av;

- fysisk separasjon – teamene plasseres i ulike lokaler med streng adgangskontroll, herunder i forbindelse med ekstern og intern møtedeltakelse;
- teknisk separasjon – teamene holdes strengt atskilt fra hverandres IT-systemer, dokumentasjon og annen intern og ekstern kommunikasjon;
- organisatorisk separasjon – de ulike teamene rapporterer utelukkende til IBs toppledelse;
- rutiner og internkontroll.

4.3 Plikt til å opplyse om interessekonflikter

Det følger av vphl. § 10-10 annet ledd at dersom tiltak for å begrense risikoen for interessekonflikter til et minimum ikke er tilstrekkelig til å sikre kundenes interesser på en betryggende måte, skal banken opplyse kunden om mulige interessekonflikter. Bankene kan ikke gjennomføre forretninger for kundens regning før kunden har fått slike opplysninger.

Videre følger det av vpf. § 9-25 at informasjonen skal gis skriftlig og være tilstrekkelig detaljert til at kunden kan foreta et begrunnet valg med hensyn til investeringstjenesten eller den tilknyttede tjenesten interessekonflikten relaterer seg til. Informasjonen skal ta hensyn til kundens profesjonalitet. Slik informasjon til kunden kan både benyttes til håndtering av interessekonflikter som er transaksjonsspesifikke og til konflikter relatert til bankens generelle virksomhet. Det betyr at dersom banken har identifisert en generell interessekonflikt som ikke lar seg håndtere uten å skade en kundes interesser, kan kunden varsles om dette på forhånd og før situasjonen blir aktuell, for eksempel i retningslinjene for håndtering av interessekonflikter eller på annen måte.

Dersom det oppstår spesielle konflikter av mer vesentlig karakter i forbindelse med en transaksjon, og kunden ikke tidligere er informert om at dens interesser ikke kan sikres på en betryggende måte, må kunden varsles særskilt før banken gjennomfører den aktuelle transaksjonen. Formålet med bestemmelsen er å gjøre kunden i stand til å forstå arten av risikoen knyttet til den mulige interessekonflikten, slik at kunden kan fatte en informert beslutning om hvorvidt han likevel ønsker oppdraget gjennomført av den aktuelle banken. En generell formulering om at det kan foreligge mulige interessekonflikter vil ikke tilfredsstille informasjonsplikten.

Informasjonsplikten står alltid tilbake for reglene om taushetsplikt. Dette må vurderes i det enkelte tilfelle. Dersom banken besitter innsideinformasjon med relevans for oppdraget, må det utvises særlig aktsomhet med hensyn til oppfyllelsen av informasjonsplikten.

4.4 Angivelse av roller og interesser i dokumentasjon

I de tilfeller banken innehar flere roller eller interesser knyttet til et oppdrag, må bankens ulike roller så langt det er mulig opplyses om i relevant informasjon til potensielle investorer.

⁴ I disse tilfellene kan det oppstå situasjoner hvor det må opplyses om interessekonflikter, se punkt 4.3 under.

Dersom banken er tilrettelegger for emisjoner hvor hele eller deler av emisjonsprovenyet skal gå til nedbetaling av gjeld til banken, må banken påse at dette forholdet er tilbørlig opplyst om i relevant informasjon til potensielle investorer.

4.5 Konkurrerende oppdrag

Dersom banken samtidig eller innenfor en kortere periode blir forespurt om å påta seg tilretteleggeroppdrag for flere kunder innenfor samme næring, og hvor det vil være naturlig å henvende seg til samme investorgruppe, vil det kunne oppstå en potensiell interessekonflikt i form av forfordeling av kunder. Dette vil særlig være tilfelle dersom den ene oppdraget har en høyere honorarstruktur enn de(t) andre.

I slike tilfeller må banken avklare situasjonen med de berørte kunder.

4.6 Avvisning av oppdrag

I de tilfeller en interessekonflikt ikke kan begrenses til et minimum gjennom tiltakene etter vphl. § 9-11 første ledd nr. 2, og forholdet ikke kan avhjelpest gjennom informasjonsplikten etter vphl. § 10-10 annet ledd, må banken avstå fra å påta seg det aktuelle oppdraget.

Banken bør i slike tilfeller informere den potensielle oppdragsgiveren så raskt som mulig og uoppfordret returnere eventuell informasjon som er mottatt om det aktuelle oppdraget.

Vedlegg 1: Eksempler på interessekonflikter

I dette vedlegg angis eksempler på mulige interessekonflikter som vil kunne oppstå.

Eksempelene er ikke uttømmende og enhver ansatt i banken må være bevisst på mulige interessekonflikter som måtte foreligge eller oppstå i tilknytning til det aktuelle oppdraget og adressere disse i henhold til bankens interne rutiner.

a. Lånekunde i brudd med finansielle covenants / IB tilrettelegger obligasjonslån for samme selskap

Situasjon:	<ul style="list-style-type: none">- Banken er långiver til et selskap som er i brudd med finansielle covenants.- Banken ønsker at selskapet innhenter ny fremmedkapital for derigjennom å få dekket hele eller deler av låneengasjementet.- IB er forespurt av selskapet om å tilrettelegge et nytt obligasjonslån.
Interessekonflikt:	<ul style="list-style-type: none">- Banken har en egeninteresse i obligasjonsutstedelsen som kan være i konflikt med obligasjonseierens interesser.

b. IB opptrer som finansiell rådgiver i en egenkapitalemisjon eller obligasjonsemisjon hvor hele eller deler av provenyet skal benyttes til å nedbetale gjeld i banken

Situasjon:	<ul style="list-style-type: none">- IB opptrer som finansiell rådgiver i en egenkapitalemisjon eller obligasjonsemisjon.- Hele eller deler av emisjonsprovenyet skal benyttes til å nedbetale gjeld i banken.
Interessekonflikt:	<ul style="list-style-type: none">- Bankens interesser som långiver kan være i konflikt med interesse til utsteder og/eller tegnerne i emisjonen, avhengig av hvor mye av emisjonsprovenyet som skal benyttes til gjeldsreduksjon og hvorvidt utsteder er i en mulig misligholdssituasjon.

c. Lånekunde i mulig mislighold / IB aksepterer salgsmandat på samme selskap

Situasjon:	<ul style="list-style-type: none">- Banken er långiver til et selskap i mulig mislighold med sine låneforpliktelser.- Banken ønsker et salg av selskapet for derigjennom å få dekket hele eller deler låneengasjementet.
-------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> - IB er forespurt av selskapets styre/aksjonærer om å bistå ved salg av selskapet.
Interessekonflikt:	<ul style="list-style-type: none"> - Banken har interesse av et snarlig salg uavhengig av pris såfremt salget innebærer inndekning eller reduksjon av låneengasjementet. - IB har en forpliktelse overfor sin(e) oppdragsgiver(e) til å få høyest mulig pris for selskapet, hvilket kan være i motstrid med bankens interesser.

d. Lånekunde i mulig mislighold / IB aksepterer kjøpsmandat på samme selskap

Situasjon:	<ul style="list-style-type: none"> - Banken er långiver til et selskap i mulig mislighold med sine låneforpliktelser. - Banken ønsker et salg av selskapet for derigjennom å få dekket låneengasjementet. - IB er forespurt av potensiell kjøper om å bistå ved kjøp av selskapet.
Interessekonflikt:	<ul style="list-style-type: none"> - Banken har interesse av et snarlig salg til en pris som innebærer inndekning av låneengasjementet. - IB har en forpliktelse overfor sin oppdragsgiver til å få lavest mulig pris for selskapet, hvilket kan være i motstrid med bankens interesser.

e. IB bedt om å bistå i et oppkjøp på vegne av flere budgivere

Situasjon:	<ul style="list-style-type: none"> - IB bistår en potensiell kjøper av et selskap. - IB forespørres om å bistå en annen potensiell kjøper av det samme selskapet.
Interessekonflikt:	<ul style="list-style-type: none"> - Det foreligger en interessekonflikt mellom interessene til de to potensielle kjøperne.

f. IB bedt om å bistå som tilrettelegger av egenkapitalemisjoner eller obligasjonsemisjoner av flere utstedere innen sammen sektor

Situasjon:	<ul style="list-style-type: none"> - IB bistår som tilrettelegger av flere egenkapital- og/eller obligasjonsemisjoner for flere utstedere innen samme sektor .
-------------------	---

	- Emisjonene planlegges gjennomført på samme tidspunkt (samme tidsperiode) mot de samme type investorer.
Interessekonflikt:	- Det foreligger en interessekonflikt mellom interessene til ulike utstederne

g. IB bistår en potensiell budgiver / banken/IB tilbyr finansiering til samme potensielle budgiver

Situasjon:	- IB bistår en potensiell kjøper av et selskap. - Banken/IB tilbyr finansiering til den samme potensielle kjøperen.
Interessekonflikt:	- IB og banken/IB representerer en interessekonflikt i betydningen av at interessen til IB's kunde er å få tilgang til oppkjøpsvennlig finansiering i markedet mens bankens/IB's interesse er å tilby bankvennlig finansiering.

h. IB bistår en potensiell selger av et selskap / banken/IB tilbyr finansiering til en eller flere budgivere

Situasjon:	- IB bistår en potensiell selger av et selskap. - Banken/IB tilbyr finansiering til én eller flere potensielle kjøper(e) av selskapet.
Interessekonflikt:	- Selger og kjøperne har motstridende interesser (motparter). - Konflikt mellom selgers interesser i å selge til mest mulig salgsvennlige vilkår, og bankens/IB's interesse i at en kjøper(ne) vinner frem i auksjonen på mest mulig kjøpervennlige vilkår.

i. IB bistår en potensiell kjøper av et selskap / banken/IB tilbyr finansiering til en eller flere konkurrerende budgivere

Situasjon:	- IB bistår en potensiell kjøper av et selskap. - Banken/IB tilbyr finansiering til én eller flere konkurrerende kjøpere av selskapet.
Interessekonflikt:	- IB bistår en potensiell kjøper, banken/IB finansierer en eller flere konkurrerende kjøpere og flere interessenter

	<p>representeres således samtidig.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Flere kjøpere med motstridende interesser representeres samtidig av banken.
--	--

j. Banken/IB tilbyr finansiering til flere budgivere

Situasjon:	<ul style="list-style-type: none"> - Banken/IB tilbyr finansiering til flere potensielle kjøpere av samme selskap.
Interessekonflikt:	<ul style="list-style-type: none"> - Det foreligger en konflikt mellom interessene til de potensielle kjøperne.

k. IB tilrettelegger obligasjonslån og banken/IB tilbyr bankfinansiering til samme kunde

Situasjon:	<ul style="list-style-type: none"> - IB tilrettelegger obligasjonslån for en kunde. - Banken/IB tilbyr bankfinansiering til samme kunde. - Begge finansieringene tar del i samme finansielle struktur, eventuelt også i den samme sikkerhetspakke.
Interessekonflikt:	<ul style="list-style-type: none"> - IB og banken/IB representerer en potensiell interessekonflikt, ettersom banken opptrer både som motpart i bankfinansieringen og rådgiver med hensyn til obligasjonslånet.

l. IB er finansiell rådgiver/tilrettelegger i en fortrinnsrettsemissjon / banken eier aksjer i samme utsteder eller har eksponering i utsteders aksjer

Situasjon:	<ul style="list-style-type: none"> - IB er finansiell rådgiver/tilrettelegger i en aksjeemisjon. - Banken eier aksjer i samme utsteder eller har eksponering i utsteders aksjer.
Interessekonflikt:	<ul style="list-style-type: none"> - Bankens eierskap eller eksponering utgjør en interesse i emisjonen som ikke nødvendigvis er overensstemmende med utsteders interesser.

m. IB er finansiell rådgiver/tilrettelegger i et oppdrag / bankens ansatte eller tillitsvalgte eier aksjer i samme utsteder

Situasjon:	<ul style="list-style-type: none"> - IB er finansiell rådgiver/tilrettelegger i en aksjeemisjon.
-------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> - Bankens ansatte eller tillitsvalgte eier aksjer i samme utsteder. - IB er finansiell rådgiver/tilrettelegger i en aksjeemisjon. - Ledelse i IB/ beslutningstakere for mandatet/deltagere i prosjektteamet/andre ledende ansatte involvert i gjennomføringen av mandatet har eierinteresser eller styreposisjoner.
Interessekonflikt:	<ul style="list-style-type: none"> - Ansatte eller tillitsvalgtes eierskap utgjør en interesse i emisjonen som ikke nødvendigvis er overensstemmende med utsteders interesser. - Eierskapet/eksponering utgjør en interesse i emisjonen som ikke nødvendigvis er overensstemmende med utsteders og/eller investorenes interesser. - Tilsvarende vurdering kan også anvendes for eierposisjoner tilhørende nærstående.

n. Allokering mellom bankens kunder i en overtegnet aksje/obligasjonsemissjon

Situasjon:	<ul style="list-style-type: none"> - IB er engasjert som bookrunner/arrangør av en aksje- eller obligasjonsemissjon. - Emisjonen er overtegnet av blant annet bankens kunder.
Interessekonflikt:	<ul style="list-style-type: none"> - Banken kan ha en egeninteresse i å prioritere enkelte kunder fremfor andre, eller egne kunder fremfor andre tegnere.

o. Oppdrag for obligasjonseiere i en situasjon hvor utsteder ber om "waivere" fra vilkår i (obligasjons)låneavtalen samtidig som banken er långiver til utsteder

Situasjon:	<ul style="list-style-type: none"> - Obligasjonseiere ber IB om rådgivningsbistand i forhandlinger mot utsteder som har bedt om "waivere" fra vilkår i låneavtalen. - Banken er samtidig långiver til utsteder.
Interessekonflikt:	<ul style="list-style-type: none"> - Bankens interesser som långiver kan være i strid med obligasjonseierens interesser som IB skal ivareta.

Vedlegg 2: Eksempel på beslutningsforslag

Dato:	
Prosjektnavn:	
Type transaksjon:	[Private / Public M&A, IPO, Private placement etc]
Kunde:	
Målselskap (hvis relevant):	
Betydning for eventuelle noterte finansielle instrumenter:	Intet eller antyde mulig effekt som følge av transaksjonen – viktig ved innsidevurdering
Nærmere detaljer	
Beskrivelse av kunden:	Herunder eiere osv – viktig for ekstrasjekk av rennommerisiko og KYC
Beskrivelse av transaksjonen:	
Forventet transaksjonsstørrelse:	[
Honorarforslag:	
Forventet tidsramme:	
Aktuell status:	
Annen deltakelse fra foretaket:	
Garantier eller andre tilsvarende forpliktelser:	
Syndikat struktur:	Rolle – joint eller lead osv
Eventuell involvering av analyse og aksje- /obligasjonsbordet:	Behov for wall crossing mv – ny analyse ²
Tilbud til ikke-profesjonelle:	Ja/nei
Forventet markedsinteresse – markedsføringsplan:	Presounding etc
Oppgjør:	Hvordan oppgjør skal gjennomføres – standard DVP mv, lån av instrumenter- stabilisering mv
RISIKOVURDERING	

Dokumentasjon, due diligence etc:	
Interessekonflikter:	Kjente interessekonflikter – kjente kundeforhold som kan være påvirket osv
Kunde- eller omdømmerisiko:	
Andre risikoer:	
OPPDRAKS TEAM	
Transaksjonsansvarlig:	
Prosjektleder:	
Team:	
Intern juridisk:	
ANNET	
Andre forhold som kan tenkes relevant og som bør tas i betraktning:	Annet av vesentlig betydning som ikke er dekket over